

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

факультет інформатики, математики та економіки
кафедра соціології

Назва курсу	Соціологія цінностей
Викладачі	Глебова Н.І., д.соц.н., доцент кафедри соціології
Профайл викладачів	http://scholar.google.com.ua/citations?user=28vSPEoAAAAJ&hl
Контактний тел.	+380962296685
E-mail:	nat.glebova2005@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77
Консультації	Зазначте формат і розклад проведення консультацій <i>Очні консультації: щосереди з 14⁰⁰ до 15⁰⁰, аудиторія №58.</i> <i>Он лайн- консультації: щовівторка з 15⁰⁰ до 16⁰⁰.</i>

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліни включає поняття ціннісного підходу до дійсності; з'ясування наукового статусу соціології цінностей та її предметного поля; визначення ключових питань соціологічної концепції цінностей; означення специфіки проявів культурних, соціальних, особистісно-індивідуальних цінностей в історії, ідеології, моралі, повсякденному житті та їхнього впливу на ментальність, поведінку і комунікації людей.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Соціологія цінностей" є засвоєння знань про соціологію цінностей як наукову дисципліну, її специфікацію в системі соціогуманітарних наук, а також про предметне поле цієї дисципліни, в якому виокремлюються специфічні ціннісні сфери, мають вияв певні ціннісні структури і тренди.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни "Соціологія цінностей" є:

- формування адекватного знання про соціологію цінностей та її специфікацію у межах соціологічної науки;
- набуття вмінь використовувати соціологічні методи і техніки для вивчення форм і механізмів взаємозв'язку цінностей з культурою соціуму, його соціальною структурою і типами особистості;
- формування адекватних уявлень про чинники, форми прояву і наслідки ціннісних конфліктів і ціннісних змін у соціокультурному світі;
- прищеплення вміння здійснювати соціологічну аналітику суспільних явищ на підставі єдності пізнавального і ціннісного підходів до соціокультурної дійсності.

3.Формат курсу

Формат курсу: Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи. Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4.Компетентності та результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач:

ЗК 15. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 18. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 19. Здатність до конструктивної критики та самокритики.

ЗК 21. Здатність діяти соціально відповідально.

ЗК 22. Усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її гендерних, расових, вікових аспектів.

ФК 1. Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для інтерпретації соціальних явищ і процесів.

ФК 2. Розуміння базових закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот та суспільств.

ФК 3. Розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот і суспільств.

РН 11 Розуміти переваги й обмеження принципу «свободи від оцінок» у соціології в порівнянні з ангажованою та публічною соціологією.

РН 28. Визначати соціальні проблеми, їх можливі структурні та культурні чинники.

РН 32. Інтерпретувати науково встановлені соціальні факти, за допомогою конкретних соціологічних досліджень, що характеризують соціальне життя українського суспільства.

5 Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	30	30	60

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2019-2020	3	054 Соціологія	Бакалавр 4 курс	в

7. Пререквізити - щоб приступити до вивчення дисципліни студент повинен прослухати курси: вступ до спеціальності, основи етнології та етносоціологія, соціоекологія та основи соціобіології, соціологія культури.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - Мультимедійне обладнання, комп'ютерне забезпечення з виходом у мережу Інтернет, структурно-логічні схеми

Мультимедійний комплекс (монітор із можливістю підключення флеш-носіїв), комп'ютер з доступом до Інтернету, діє WI-FI зона.).

Проектор EPSON Ев-х41(3 шт.), 2019 р.

Мультимедійний супровід лекційного та практичного матеріалу, картки для індивідуальної роботи, банк тестових завдань.

доступ до відкритого електронного архіву матеріалів наукового та навчально-методичного призначення (репозитарій МДПУ <http://eprints.mdpu.org.ua/>); періодичний текстовий доступ до міжнародних інформаційних платформ <https://mdpu.org.ua/nauka/naukometrichni-bazi-danih/>

цифрової бібліотеки журналів та даних: Архів журналу. Соціологія: Теорія, методи, маркетинг. <http://stmm.in.ua/archive/>; Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua; Головне управління статистики у Запорізькій області www.zp.ukrstat.gov.ua; Інститут соціології НАН України <http://www.i-soc.com.ua>

9. Політика курсу

Політика академічної поведінки та етики:

- Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів;
- Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи;
- Виконання контрольно-модульних завдань.

7. Схема навчальної дисципліни

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Тиж. 1 12 акад. год.	Модуль І. Тема 1: Соціальні цінності і норми. 1. Поняття соціальні цінності. 2. Соціальні норми. 3. Соціологічний підхід до ціннісних явищ.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Перший періодичний контроль
Тиж.2, 3 15 акад. год.	Тема 2: Перспективні історичні ціннісні орієнтації в соціології. 1. Ієрархія ціннісно-орієнтаційних рівнів. 2. Система цінностей. 3. Властивість цінностей.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Перший періодичний контроль
Тиж.4, 5 15 акад. год	Тема 3: Духовний світ людини і її діяльність. 1. Діяльність в духовній сфері. 2. Створення духовних цінностей 3. Збереження і поширення духовних	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація,	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Перший періодичний контроль

	цінностей.					
Тиж.6, 7 15 акад. год.	Тема 4: Проблема цінностей і ціннісних орієнтацій у філософській, психологічній і соціологічній літературі. 1. Поняття ціннісних орієнтацій. 2. Ціннісні орієнтації особистості. 3. Ціннісні орієнтації в психологічній, філософській та соціологічній літературі.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріал и	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Перший періодичний контроль
Тиж.8, 9 15 акад. год.	Тема 5: Соціокультурні трансформації та проблема цінностей. 1. Становлення демократичних цінностей. 2. Реальність цінностей. 3. Базові цінності.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріал и	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Другий періодичний контроль
Тиж. 10,11 15 акад. год.	Тема 6: Специфіка ціннісного підходу в соціологічному пізнанні. 1. Принцип самоорганізації соціальних систем. 2. Поняття соціальні системи цінностей. 3. Соціокультурні універсалії.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріал и	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Другий періодичний контроль

Тиж. 12,13 16 акад. год.	Тема 7: Криза цінностей в Україні. 1. Руйнування традиційної системи. 2. Поняття моральних авторитетів. 3. Культивування суспільних стандартів та цінностей.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріал и	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Другий періодичний контроль
Тиж. 14,15 18 акад. год.	Тема 8: Цінності та соціальна структура суспільства. 1. Природа цінностей. 2. Цінності в структурі суспільства. 3. Вищі цінності та їх роль у суспільстві.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, відеоматеріал и	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=77#section-4	Другий періодичний контроль

10. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання: поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях, бліц-опитувань, презентацій, тестових завдань, виконання творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль – у формі іспиту.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання форма контролю – екзамен.

Підсумковим контролем є екзамен (проводиться відповідно розкладу), на його складання надається 100 балів за відповіді на теоретичні питання (3 питання по 30 балів) і відповідей на тестові завдання (або задач, завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виважену, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання, 4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.

Компетентісно-орієнтовані завдання	<p>1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок</p>
------------------------------------	--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

11. Рекомендована література

1. Мінливості культури: соціологічні проєкції / за ред. Н.Костенко. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2015. – 440 с
2. Злобіна О.Г. Ціннісні орієнтації української молоді в європейському контексті // Культура в сучасному українському суспільстві: стан та проблеми : Зб. матеріалів Всеукр. наук.–практич. конф., Київ, 6-7 червня 2008 р. – К.: КНУКіМ, 2008.
3. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації : навч. посіб. – Львів : “Магнолія-2006”, 2007.
4. Культура – суспільство – особистість : навч. посіб. / За ред. Л.Скокової. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2006.
5. Культурні цінності Європи / За ред. Г.Йоаса, Кл.Вігандта. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2014.
6. Магун В., Руднев М. Жизненные ценности населения: сравнение Украины с другими европейскими странами // Украинское общество в европейском пространстве. – К.: Інститут соціології НАНУ, ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2007.
7. Ручка А.О. Ціннісна зміна як провідна тема сучасного соціологічного аналізу // Український інформаційний простір : Наук. Журнал Інституту журналістики і міжнародних відносин КНУКіМ, № 1. Ч. 2. – К.: КНУКіМ, 2013.
8. Ручка А.О. Ціннісна метаморфоза в ментальності громадян України під час надзвичайних подій 2014 р. // Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Вип. 1(15). Т. 1. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2014, с. 117-124..
9. Сміслова морфологія соціуму / За ред. Н.В.Костенко. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2012.
10. Соціальні структури і особистість. Дослідження Мелвіна Л.Кона і його співпрацівників. – К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2007.
11. Сокурянская Л.Г. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода. – Харьков: Изд-во ХНУ им. В.Н.Каразіна, 2006.
12. Соціологічна теорія: традиції та сучасність : навч. посіб. / за ред. А.Ручки. – К. Інститут соціології НАНУ, 2007.
13. Субкультурна варіативність українського соціуму / За ред. Н.В.Костенко, А.О.Ручки. - К.: Інститут соціології НАНУ, 2010.
14. Сучасні європейські культурно-історичні цінності в контексті викликів глобалізації / Ред. А.І.Кудряченко. – К.: Фенікс, 2014.
15. Суспільні цінності населення України в теоретичних і практичних вимірах / М.І.Михальченко та ін. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАНУ, 2013.

Інформаційні ресурси

Архів журналу. Соціологія: Теорія, методи, маркетинг. | Інститут соціології НАН України <http://stmm.in.ua/archive/> Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua

Головне управління статистики у Запорізькій області www.zp.ukrstat.gov.ua

Запорізька обласна державна адміністрація <http://www.zoda.gov.ua>

Інститут соціології НАН України | Інститут соціології НАН <http://www.i-soc.com.ua>

Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>

GfK Ukraine [www. https://www.gfk.com/uk-ua](https://www.gfk.com/uk-ua)

Соціологіческая група «Рейтинг» (Rating Group Ukraine) <http://ratinggroup.ua>

Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва <https://dif.org.ua>

Соціологічна агенція «Фама» <http://famalviv.com.ua>

Центр SOCIS <http://socis.kiev.ua>

Мелітопольська міська рада <https://mlt.gov.ua/>

Ресурсний центр Гурт <https://gurt.org.ua/blogs/keywords/%D0%93%D0%9E/>

Gallup International Association (GIA) <http://www.gallup-international.com>

Pew Research Center <https://www.pewresearch.org>